

mene, at et Udvalg kunde gøre det; vil man kunne træffe Afgørelse om, naar det Tidspunkt foreligger; og saa kunde man under denne Overvejelse meget nøje undersøge, om det dog ikke skulde være det fordelagtigste, det rigtigste, det bedst med Grundlovens § 32 stemmende, at man gik over til Valg i større Kredse.

Den højtærede Minister udtalte under Valglovsbehandlingen i 1915, at han havde megen Tro til den Form, vi nu for Tiden har. Han henviste til, at rundt om i Landene beskæftigede man sig med dette Spørgsmaal, og han antog, at man ogsaa med stor Opmærksomhed i Udlandet vilde følge det Forsøg, som man nu dristigt gjorde her i Landet, ligesom Andræ i 1866 dristigt havde prøvet at indføre den af ham opfundne Forholdstalsvalgmaade ved Landstingsvalgene; og jeg fik Indtrykket af, at den højtærede Minister mente, at vi maaske her i Landet paa dette Omraade skulde have saadan en Slags Verdensmission. Men Erfaringerne tyder ikke paa, at vi faar det. Man har i forskellige Lande rundt omkring os indført Forholdstalsvalg, men intetsteds har man optaget det danske System. Det eneste Sted — efter hvad jeg har lagt Mærke til —, hvor det har været under Overvejelse, om man ikke skulde bruge det, er i Norge, hvor der var nogen Stemning for at prøve det, men Resultatet blev, at man alligevel ikke gik dertil, men gik til Valg i større Kredse.

Den ærede Ministers Forslag skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Det første indskrænker sig jo til dels at hæve Skellet mellem de forskellige Omraader, vi nu har, og dels at nedlægge 4 Valgkredse i Jylland og i Stedet for give Jylland 4 Tillægsmandater mere. Det andet Forslag er af betydelig mere indgribende Karakter, idet det for at faa flere Tillægsmandater yderligere forøger det nuværende Antal af Folketingsmænd til 153, altsaa uden Hensyn til, hvad der senere maatte følge, naar Sønderjyderne kommer med, og det tror jeg ikke vil vinde Tilslutning. Det er Ministerens Tanke, at København saa skulde faa 6 Mandater mere, end det har, Øerne 4 og Jylland 3 mere; men om denne Fordelings Berettigelse vil der vistnok ogsaa blive ret delte Meninger.

Under Behandlingen i Folketinget har der været fremsat et Forslag fra det konservative Folkeparti, hvilket Forslag Ministeren ogsaa omtalte. Jeg kan ikke sige andet, end at for mig, som mener, at det rigtige er at gaa til Valg i større Kredse, har dette Forslag haft megen Interesse, og

det saa meget mere som det i meget falder sammen med, hvad jeg i 1915 foreslog mit Parti i Landstinget og ogsaa den Gang fra Partiet fik Tilslutning til, om det maatte saa føje sig, at bringe frem til nærmere Overvejelse. Det var paa et Tidspunkt, da vi endnu ikke var kommet til Forstaaelse om Valgloven og om Grundloven og dens Bestemmelse om Indførelse af Forholdstalsvalg, og der blev ikke Anledning til at komme nærmere ind derpaa. Dette Forslag fra konservativ Side er jo taget tilbage i det andet Ting, og jeg vil antage, at det er sket, fordi man har indset, at til at gennemføres kom det alligevel for tidligt, at det vil kræve en noget nærmere Overvejelse i Ro og med den fornødne Tid, før man kommer til en saadan Valgmaade. Jeg har nok lagt Mærke til, at der fra Regeringspartiets, fra det radikale Venstres Side er koketteret en hel Del med dette Forslag, men jeg tænker, at dets Ophavsmand alligevel efterhaanden er blevet klare over, at det kun var Koketteri, og at der ikke var Tale om, at det kunde finde nogen videre Tilslutning, skønt jeg meget godt kan tænke mig, at der indenfor det radikale Venstre vil være Medlemmer, som kunde være tilbøjelige til at gøre en Forandring og komme bort fra Enmandskredse over til Valg i større Kredse, idet det ikke er ganske udelukket, at Stillingen for dette Parti kan blive en saadan, at det i højere Grad, end det sikkert ønsker, kommer til at nøjes med Tillægsmandater. Tillægsmandater kan være gode, men formentlig sætter Rigsdagsmændene og Befolkningen alligevel mere Pris paa at have Kredsmandater, saaledes som vi nu en Gang har Valgloven. Jeg tror ogsaa, at det er for tidligt ved denne Lejlighed at gennemføre en saadan Forandring i Formen for Forholdstalsvalgmaadens Anvendelse, men jeg vil antage, at hvis man kunde enes om at afhjælpe de allerværste Mangler ved det nuværende System og beholde det ved de to første Valg og derefter tage Spørgsmaalet op til grundig Overvejelse, vilde man have Betingelser for at komme til noget velgrundet i Retning af en Forandring i Valgmaaden.

Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til Fremme, og jeg skal, naar Forhandlingerne er sluttede, tillade mig at foreslaa det henvist til et Udvalg.

Piper: Det er jo den glædelige Begivenhed, at en Del af Sønderjylland snart skal vende tilbage til Danmark, som har foranlediget, at vi atter skal beskæftige os